

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Antoni Czeszkiewicz
Sędziowie	SSO Dariusz Małkiński SSO Cezary Olszewski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2013 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z wniosku **R. K. (1)**

z udziałem R. D.-K.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy R. K. (1) i uczestniczki postępowania R. D.-K.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Suwałkach

z dnia 22 lutego 2013r., sygn. akt I Ns 53/11

p o s t a n a w i a:

oddalić obie apelacje.

Sygn. akt I. Ca. 223/13

UZASADNIENIE

R. K. (1) wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego swego i swojej żony R. D.-K., domagając się przy tym ustalenia nierównych udziałów zainteresowanych w tymże majątku w stosunku 70% na swoją rzecz i 30% na rzecz uczestniczki postępowania. Jako składniki tego majątku wskazał spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położone w S. przy ul. (...), szereg ruchomości pozostających na wyposażeniu tego mieszkania oraz samochód osobowy marki C. (...) nr rej. (...) rok prod. 2006. Jako preferowany sposób podziału majątku wskazał zaś przyznanie wszystkich w/w składników na rzecz uczestniczki postępowania za stosowną spłatą na swoją rzecz, uwzględniając także fakt przywłaszczenia przez uczestniczkę postępowania części kwoty pieniężnej umieszczonej na lokatach i rachunkach bankowych. Jednocześnie wnioskodawca domagał się rozliczenia wydatków poczynionych ze swego majątku osobistego na majątek wspólny w postaci: a) sfinansowania części ceny nabycia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży

pierwszego wspólnego mieszkania zainteresowanych (przy ul. (...) w S.), które z kolei nabyte zostało przez nich ze środków uzyskanych przez wnioskodawcę ze sprzedaży mieszkania stanowiącego jego majątek osobisty, położonego w M. oraz b) przeznaczenia na potrzeby rodziny założonej z wnioskodawczynią pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży samochodu osobowego marki F. (...) stanowiącego jego majątek osobisty.

R. K. (2), początkowo, przychyliła się do wniosku o podział majątku wspólnego co do zasady, żądając jednak ustalenia nierównych udziałów zainteresowanych w majątku wspólnym w stosunku 80% na jej rzecz i 20% na rzecz wnioskodawcy. Uczestniczka postępowania nie negocjowała przy tym, iż w skład majątku wspólnego podlegającego podziałowi wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położone w S. przy ul. (...) oraz ruchomości znajdujące się na jego wyposażeniu, domagając się przyznania tychże przedmiotów na swoją rzecz. Jednocześnie wносиła o rozliczenie w podziale majątku nakładów i wydatków, jakie poczyniła ze swego majątku osobistego na majątek wspólny w postaci: a) pokrycia części ceny nabycia pierwszego wspólnego mieszkania zainteresowanych (przy ul. (...) w S.) pieniędzmi zgromadzonymi na książeczce mieszkaniowej, b) przeznaczenia na potrzeby rodziny założonej z uczestnikiem postępowania kwoty 3.500,00 zł uzyskanej od Wojewody (...) tytułem rekompensaty za poniesienie wydatków na cele mieszkaniowe i kwoty 4.500,00 zł uzyskanej tytułem rekompensaty za utracone dochody, c) pokrycia kosztów utrzymania wspólnego mieszkania zainteresowanych przy ul. (...) w S. d) spłaty kredytu zaciągniętego przez zainteresowanych w trakcie wspólności ustawowej na zakup mieszkania przy ul. (...). Domagała się też uwzględnienia w niniejszym postępowaniu faktu, iż wnioskodawca przywłaszczył środki uzyskane z odszkodowania z tytułu szkody komunikacyjnej w samochodzie marki P. wchodzącym w skład majątku wspólnego zainteresowanych oraz środków „wyprowadzonych” przez wnioskodawcę z majątku wspólnego poprzez spłatę długów zaciągniętych przez niego przed powstaniem wspólności ustawowej i wspomaganie jego córki z pierwszego małżeństwa. Ostatecznie zaś domagała się oddalenia wniosku o podział majątku argumentując, iż żadne z zainteresowanych nie jest w stanie spłacić drugiego; w wypadku zaś dokonania podziału majątku przez Sąd – o nie zarządzanie jego sprzedaży licytacyjnej albowiem chce w nim pozostać i zamieszkiwać.

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2013 r. w sprawie o sygn. akt: I. Ns. 53/11 Sąd Rejonowy w Suwałkach postanowił:

1. oddalić wnioski wnioskodawcy R. K. (1) i uczestniczki postępowania R. D.-K. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym,
2. dokonać podziału majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, w skład którego wchodzi:
 - a) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położone w S. przy ul. (...), znajdujący się w zasobach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w S., dla którego to prawa w Sądzie Rejonowym w Suwałkach urzędzona jest księga wieczysta (...) o wartości 209.185,26 zł
 - b) samochód osobowy marki C. (...) nr rej. (...) rok prod. 2006 o wartości 29.500,00 zł
 - c) telewizor marki P. (...)” o wartości 950,00 zł
 - d) telewizor marki S. (...)” o wartości 1.600,00 zł
 - e) odtwarzacz DVD o wartości 100,00 zł
 - f) kamera marki J. o wartości 450,00 zł
 - g) pralka marki C. o wartości 400,00 zł
 - h) kino domowe 5-głośnikowe z odtwarzaczem o wartości 250,00 zł
 - i) dwa komputery o wartości 700,00 zł
 - j) monitor marki S. o wartości 320,00 zł

- k) drukarka marki H. Samsung o wartości 250,00 zł
- l) laptop marki B. (...) o wartości 800,00 zł
- m) urządzenie wielofunkcyjne marki S. (...) o wartości 350,00 zł
- n) regały wiszące (meblościanka składająca się z 4 półek) o wartości 150,00 zł
- o) biurko o wartości 120,00 zł
- p) komoda o wartości 60,00 zł
- q) wersalka o wartości 400,00 zł
- r) zestaw wypoczynkowy składający się z kanapy i 2 foteli o wartości 3.300,00 zł
- s) meble pokojowe w postaci 2 szafek, witryny i półki o wartości 1.280,00 zł
- t) lodówka o wartości 150,00 zł
- u) kuchenka mikrofalowa marki W. o wartości 120,00 zł
- v) zabudowy wnełkowe w przedpokoju typu Komandor o wartości 700,00 zł
- w) zabudowa kuchenna wraz ze zmywarką marki A. o wartości 1.800,00 zł
- x) księgozbiór o wartości 1.200,00 zł
- y) 2 aparaty fotograficzne i aparat telefoniczny marki S. i P. o wartości 230,00 zł
- z) równowartość środków pieniężnych przypadających uczestniczkę postępowania R. K. (2) z lokat bankowych i rachunków oszczędnościowych w łącznej kwocie 49.804,49 zł

- w ten sposób, że wszystkie powyżej opisane składniki majątku wspólnego przyznał na rzecz uczestniczki postępowania R. D.-K.

3. tytułem spłaty zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 136.138,70 zł, płatną w terminie 4 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi w wypadku uchybienia powyższemu terminowi płatności;

4. zobowiązać wnioskodawcę, aby opróżnił i wydał na rzecz uczestniczki postępowania lokal mieszkalny w terminie 5 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia;

5. wartość przedmiotu postępowania określić na kwotę 304.169,75 zł;

6. orzec, że brakujące koszty sądowe w sprawie niniejszej ponoszą zainteresowani po połowie, szczegółowe ich wyliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu.

Wydanie powyższego postanowienia poprzedziły następujące ustalenia faktyczne oraz prawne:

W niniejszej sprawie Sąd I instancji wskazał, że zastosowanie mają przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r., nr 162, poz. 1691), która weszła w życie z dniem 20 stycznia 2005 r.

Wspólność majątkowa między zainteresowanymi powstała z chwilą zawarcia przez nich związku małżeńskiego, co miało miejsce w dniu 18 lutego 1995 r. Wspólność ta ustała z dniem 19 listopada 2009 r. – z datą uprawomocnienia się wyroku ustanawiającego między zainteresowanymi rozdzielną majątkową.

Sąd I instancji dokonując analizy przedmiotowej sprawy wskazał, że nie znalazł podstaw do tego, by wniosek uczestniczki postępowania o podział majątku oddalić. W tym kontekście podniósł, że współwłasność ze swej istoty jest stanem nietrwałym, tymczasowym, którego likwidacja następuje na żądanie każdego ze współwłaścicieli – chyba że uprawnienie takie zostało wyłączone przez czynność prawną na czas nie dłuższy niż lat pięć (art. 210 kc w zw. z art. 46 krio w zw. z 688 kpc). Jako że w sprawie uczestniczka nie wykazała, by uprawnienie takie zainteresowani mocą czynności prawnej między sobą wyłączyli, tym samym nie zachodziły prawne przesłanki obezwładniające odraczające w czasie żądanie podziału majątku zgłoszone przez wnioskodawcę.

W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji nie dopatrywał się okoliczności, które wskazywałyby, iż wnioskodawca w sposób rażący i uporczywy obowiązki w zakresie zaspokajania potrzeb rodziny naruszał, nie przyczyniając się jednocześnie do gromadzenia majątku dorobkowego. Do podobnego wniosku doszedł też w odniesieniu do uczestniczki postępowania. W tym kontekście Sąd zauważył, że przez przeważający okres trwania wspólności ustawowej między zainteresowanymi, wnioskodawca uzyskiwał dochody. Nie ma podstaw by przyjąć, że trwonił je lub przeznaczał wyłącznie na swoje potrzeby, z pominięciem potrzeb rodziny, którą tworzył z uczestniczką postępowania. Ponadto zobowiązania kredytowe zostały zaciągnięte w końcowym okresie wspólności ustawowej zainteresowanych i pozostawały bez wpływu na substrat majątku przez zainteresowanych zgromadzonego, zaś starty z prowadzonej działalności gospodarczej nie mogą być oceniane jako trwonienie majątku czy nie przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny. Odnosząc się z kolei do uczestniczki postępowania wskazał, że również i ona przez zdecydowaną część okresu wspólności ustawowej małżeńskiej pracowała zarobkowo, przyczyniając się do gromadzenia dochodów rodziny, którą zainteresowani tworzyli.

Uwzględniając zakres czasowy trwania wspólności majątkowej zainteresowanych, Sąd Rejonowy uznał, że wspólny ich majątek stanowią:

1. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), znajdującego się w zasobach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w S., dla którego to prawa w Sądzie Rejonowym w Suwałkach urządzona jest księga wieczysta (...) o wartości 215.296,00 zł
2. samochód osobowy marki C. (...) nr rej. (...) rok prod. 2006 o wartości 29.500,00 zł
3. telewizor marki P. (...)” o wartości 950,00 zł
4. telewizor marki S. (...)” o wartości 1.600,00 zł
5. odtwarzacz DVD o wartości 100,00 zł
6. kamera marki J. o wartości 450,00 zł
7. pralka marki C. o wartości 400,00 zł
8. kino domowe 5-głośnikowe z odtwarzaczem o wartości 250,00 zł
9. dwa komputery o wartości 700,00 zł
10. monitor marki S. o wartości 320,00 zł
11. drukarka marki H. Samsung o wartości 250,00 zł
12. laptop marki B. (...) o wartości 800,00 zł

13. urządzenie wielofunkcyjne marki S. (...) o wartości 350,00 zł
14. regały wiszące (meblościanka składająca się z 4 półek) o wartości 150,00 zł
15. biurko o wartości 120,00 zł
16. komoda o wartości 60,00 zł
17. wersalka o wartości 400,00 zł
18. zestaw wypoczynkowy składający się z kanapy i 2 foteli o wartości 3.300,00 zł
19. meble pokojowe w postaci 2 szafek, witryny i półki o wartości 1.280,00 zł
20. lodówki o wartości 150,00 zł
21. kuchenki mikrofalowej marki W. o wartości 120,00 zł
22. zabudowy wnękowe w przedpokoju typu Komandor o wartości 700,00 zł
23. zabudowa kuchenna wraz ze zmywarką marki A. o wartości 1.800,00 zł
24. księgozbiór o wartości 1.200,00 zł
25. 2 aparaty fotograficzne i aparat telefoniczny marki S. i P. o wartości 230,00 zł
26. równowartość środków pieniężnych przypadających uczestniczce postępowania R. K. (2) z lokat bankowych i rachunków oszczędnościowych w łącznej kwocie 49.804,49 zł.

Czyniąc ustalenia w przedmiocie przynależności spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) miał Sąd na względzie treść księgi wieczystej dla prawa tego urządzonej. Kształtując zaś swe przekonanie odnośnie ruchomości stanowiących majątek wspólny zainteresowanych uwzględnił zgodne stanowisko wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, które znalazło wyraz w niekontestowaniu przez w/w spisu ruchomości wyszacowanych przez biegłego sądowego A. T. w ramach opinii sporządzonej na potrzeby postępowania. Za usprawiedliwione uznał też Sąd Rejonowy zaliczenie do majątku wspólnego równowartości środków pieniężnych przypadających uczestniczce postępowania R. K. (2) z lokat bankowych i rachunków oszczędnościowych w łącznej kwocie **49.804,49 zł** (z czego 33.800,86 zł to środki z lokat bankowych a 16.003,63 zł to środki zgromadzone na rachunkach bankowych). W tym zakresie Sąd uczynił ustalenia na podstawie danych nadesłanych przez instytucje bankowe. Zdaniem Sądu Rejonowego do majątku wspólnego zainteresowanych, należało również zaliczyć samochód osobowy marki C. (...) nr rej. (...) rok prod. 2006. Uczestniczka postępowania nie udowodniła, by samochód ten nabyła po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej. Nie znalazł natomiast Sąd podstaw do tego, by do majątku wspólnego zainteresowanych doliczyć kwotę odszkodowania za szkodę komunikacyjną w samochodzie marki P., którą – jak twierdziła uczestniczka postępowania – wnioskodawca przywłaszczył sobie. W tej kwestii wskazał, iż fakt nabycia przez zainteresowanych przedmiotowego pojazdu w trakcie wspólności ustawowej był bezsporny, podobnie jak przekazanie go do użytkowania córce wnioskodawcy z pierwszego małżeństwa i wreszcie uszkodzenia go w wyniku kolizji drogowej. Zdaniem jednak Sądu Rejonowego, uczestniczka postępowania nie wykazała ani wysokości rzekomo przywłaszczonego przez wnioskodawcę odszkodowania ani tego, by kwotą tego odszkodowania wnioskodawca zadysponował rozrzutnie, z pominięciem potrzeb rodziny, którą wówczas jeszcze z nią tworzył.

Na podstawie art. 211-212 k.c. Sąd przyznał wszystkie składniki majątku dorobkowego zainteresowanych na rzecz uczestniczki postępowania. Na takie rozstrzygnięcie wpływ miały posiadanie przez nią samochodu osobowego marki C. (...) nr rej. (...) rok prod. 2006 stanowiącego przedmiot podziału, uczestniczka postępowania w swym ostatecznym stanowisku deklarowała chęć pozostania w mieszkaniu podlegającym podziałowi i w jej dyspozycji

pozostały środki pochodzące z lokat i rachunku bankowego zaliczone do majątku wspólnego. Z kolei wnioskodawca nie był zainteresowany przyznaniem mu jakiegokolwiek składnika majątku wspólnego w naturze.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy zważył, że wnioskodawca żądał rozliczenia poniesionego przez niego wydatku, jaki poczynił ze swego majątku osobistego na majątek wspólny w postaci pokrycia części ceny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), znajdującego się w zasobach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w S., dla którego to prawa w Sądzie Rejonowym w Suwałkach urządzona jest księga wieczysta (...) z kwoty uzyskanej ze sprzedaży uprzedniego mieszkania zainteresowanych, położonego przy ul. (...) w S., które z kolei – według wnioskodawcy – zakupione zostało przez zainteresowanych ze środków pochodzących ze sprzedaży mieszkania stanowiącego majątek osobisty wnioskodawcy, położonego w M.. Za podstawę tego żądania wnioskodawcy przyjąć należało art. 45 krio, który reguluje kwestię rozliczeń między małżonkami z tytułu wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątki odrębne każdego z małżonków oraz wydatków i nakładów poczynionych z majątków odrębnych na majątek wspólny.

Oceniając zasadność w/w żądania wnioskodawcy Sąd Rejonowy dokonał analizy treści umów, które stanowiły podstawę nabycia przez zainteresowanych w pierw (30.05.1995 r.) prawa do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w S., a następnie (15.10.2002 r.) prawa do lokalu przy ul. (...) w S.. W tym kontekście wskazał, że w umowie mocą której zainteresowani nabyli prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w S. zamieszczono wyraźny zapis, iż nabycia tego zainteresowani dokonują z majątku wspólnego, na prawach wspólności ustawowej. Zdaniem Sądu Rejonowego, gdyby wnioskodawca rzeczywiście na kupno tego prawa przeznaczył pieniądze z majątku osobistego, to powyższe znalazłoby odzwierciedlenie w treści aktu notarialnego. Ponadto fakt zaciągnięcia kredytu na zakup mieszkania wnioskiem ten potwierdza. Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawca kwotę uzyskaną ze sprzedaży mieszkania w M. przeznaczył na spłatę swych długów. W tych warunkach Sąd Rejonowy uznał, że wnioskodawca nie poczynił nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny.

Innym roszczeniem zgłoszonym przez wnioskodawcę do rozliczenia w postępowaniu było żądanie rozliczenia wydatku, jaki poczynił ze swego majątku osobistego na majątek wspólny zainteresowanych w postaci przeznaczenia kwoty uzyskanej ze sprzedaży samochodu marki F. (...) na potrzeby rodziny, którą tworzył z uczestniczką postępowania. W tej kwestii Sąd wskazał, iż jakkolwiek wnioskodawca udowodnił, iż w okresie trwania wspólności ustawowej sprzedał w/w składnik majątku za kwotę 2.900,00 zł, to jednak nie zdołał już wykazać w jakiej części i na jakie konkretnie składniki majątku wspólnego kwotę tę przeznaczył. Nie można bowiem wykluczyć, że przeznaczono je na bieżące utrzymanie rodziny zainteresowanych, co wyklucza ich rozliczenie w podziale majątku w oparciu o art. 45 krio.

Z kolei uczestniczka postępowania domagała się rozliczenia nakładu jaki poczyniła ze swego majątku osobistego na majątek wspólny w postaci pokrycia ceny nabycia prawa do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w S. z oszczędności zgromadzonych przez nią na książeczce mieszkaniowej przed zawarciem małżeństwa z wnioskodawcą. Zdaniem Sądu żądanie to nie zasługiwało na uwzględnienie. Zważył, iż w toku postępowania uczestniczka postępowania nie wykazała ani faktu zgromadzenia jakiegokolwiek wkładu na książeczce mieszkaniowej ani jego wysokości.

Dalej, uczestniczka postępowania domagała się też rozliczenia kwot, jakie uzyskała w ramach rekompensaty z tytułu wydatków poniesionych na cele mieszkaniowe oraz w ramach rekompensaty za utracone dochody. Żądaniu temu wnioskodawca nie oponował. W ocenie Sądu Rejonowego rekompensat tych nie można jednak traktować jako majątku osobistego uczestniczki postępowania. Podniósł, iż ich wypłata nastąpiła w okresie, gdy zainteresowani pozostawali w ustroju wspólności ustawowej, a rekompensaty te nie mieszczą się w katalogu składników majątku osobistego małżonków wskazanym w art. 33 krio. Ponadto uczestniczka postępowania nie wykazała w żaden sposób, w jakiej części i na jakie konkretnie składniki majątku wspólnego kwoty z tytułu rekompensat zostały przeznaczone.

Za usprawiedliwione uznał natomiast Sąd zgłoszone przez uczestniczkę postępowania żądanie rozliczenia wydatków poniesionych przez nią w związku z utrzymaniem lokalu należącego do majątku wspólnego zainteresowanych poniesionych przez nią po ustanowieniu między zainteresowanymi rozdzielnosci majątkowej. Żądanie to znajduje

oparcie w treści art. 207 k.c. Sąd Rejonowy wskazał, że od momentu ustanowienia między zainteresowanymi rozdzielności majątkowej uczestniczka postępowania tytułem należności czynszowych i eksploatacyjnych związanych z korzystaniem z lokalu przy ul. (...) w S. oraz tytułem spłaty kredytu hipotecznego obciążającego tenże lokal uiściła łącznie kwotę 31.892,36 zł. Jako że z lokalu tego korzystali i korzystają oboje zainteresowani, będąc przy tym jego współwłaścicielami w udziałach równych (wobec oddalenia wniosków o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym) winni oni oboje, w równych częściach, w wydatkach tych partycypować. Skoro zaś wnioskodawca nie czynił tego, to połowę kwoty wyłożonej przez uczestniczkę postępowania (tj. 15.946,18 zł) winien jej zwrócić.

Uwzględniając powyższe, Sąd Rejonowy uznał, że wartość składników majątku wspólnego zainteresowanych wynosi 304.169,75 zł. Skoro zaś oddalono wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym przyjmując należało, iż udziały zainteresowanych w tymże majątku są równe. Wartość udziału należnego każdemu z zainteresowanych wynosiła zatem 152.084,87 zł. Skoro wszystkie składniki majątku dorobkowego zostały przyznane na rzecz uczestniczki postępowania to co do zasady winna ona zapłacić na rzecz wnioskodawcy równowartość pieniężną przypadającego na jego rzecz udziału tj. kwotę 152.084,87 zł. Kwotę tę pomniejszyć jednak należało o wysokość uznanego przez Sąd za usprawiedliwione roszczenia uczestniczki postępowania opartego na art. 207 k.c. tj. o kwotę 15.946,18 zł. Ostatecznie zatem, uczestniczka postępowania winna zapłacić na rzecz wnioskodawcy kwotę 136.138,70 zł. (152.084,87 zł – 15.946,18 zł = 136.138,70 zł). W ocenie Sądu Rejonowego jednorazowe i bezzwłoczne uiszczenie powyższej kwoty leży jednak aktualnie poza możliwościami majątkowymi uczestniczki postępowania, stąd też płatność tej kwoty odroczył w czasie, uznając iż taki sposób spłaty pozwoli uczestniczkę postępowania na stopniowe gromadzenie należnej wnioskodawcy sumy. Tak określona formuła spłaty uwzględnia też interes wnioskodawcy.

O obowiązku wydania lokalu Sąd Rejonowy orzekł na mocy 624 k.p.c. w zw. z art. 680 kpc w zw. z art. 46 krio, zakreślając wnioskodawcy termin 5 miesięcy na jego wykonanie.

O brakujących kosztach sądowych Sąd Rejonowy rozstrzygnął w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 520 § 1 k.p.c.

Powyższe orzeczenie zaskarżyli w całości wnioskodawca R. K. (1) oraz uczestniczka postępowania R. K. (2).

Wnioskodawca zarzucił Sądowi I instancji: niezasadne oddalenie wniosku o nierówny podział majątku, błędne ustalenie składu majątku do podziału, zwłaszcza w pozycji 2 z postanowienia oraz niezgłoszenie innych składników majątku ruchomego, nieprawidłowe ustalenie kwoty spłaty, nieuwzględnienie wniosku o rekompensatę za utracone zniżki w ubezpieczeniach komunikacyjnych, nieuwzględnienie wniosku o pożyczki czerpane przez uczestniczkę postępowania, szczególnie z dysponowania wspólnymi środkami finansowymi do czasu rozliczenia. Wskazując na powyższe, wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia, w tym uchylenie nakazu opuszczenia lokalu.

Uczestniczka postępowania zarzuciła Sądowi i Instancji niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych w sprawie, a w szczególności nakładów stron na powstanie majątku, nie przeprowadzenie przez Sąd zgłoszonych dowodów i wniosków stron, ustalenie niewłaściwego składu majątku stron i jego wartości, niezasadne ustalenie równych udziałów w majątku stron. Mając na względzie podniesione zarzuty, wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje podlegały oddaleniu.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy przeprowadził wnikliwie postępowanie dowodowe, ocenił dowody nie przekraczając granic swobodnej ich oceny i poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Także prawidłowo dokonał analizy prawnej zebranego materiału dowodowego. Z tej przyczyny nie zachodzi potrzeba powtarzania argumentów przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, które Sąd Okręgowy uznaje za trafne i przyjmuje za własne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Rejonowy słusznie ustalił, iż ustalenie nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym jest niezasadne. Zgodnie bowiem z treścią art. 43 § 2 kro możliwość ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym uzasadniona jest od spełnienia dwóch przesłanek. Pierwszą jest niejednakowy sposób przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku, a drugą stanowią „ważne powody”. Obie przesłanki muszą być spełnione łącznie i pozostawać w określonej relacji. Z jednej strony żadne „ważne powody” nie uzasadniają ustalenia nierównych udziałów, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest równy, z drugiej – różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku bierze się pod uwagę dopiero wtedy, gdy za ustaleniem nierównych udziałów przemawiają „ważne powody”.

Pod pojęciem „przyczynienia się” małżonków do powstania majątku wspólnego, należy rozumieć nie tylko działania małżonków prowadzące bezpośrednio do powiększenia substancji majątku wspólnego, ale całokształt ich starań o założoną przez zawarcie małżeństwa rodzinę i zaspokojenie jej potrzeb. O stopniu przyczynienia się nie decyduje wyłącznie wysokość zarobków lub innych dochodów osiąganych przez małżonków. Dla jego określenia ma znaczenie także np. nakład pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym – art. 43 § 3 kro (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2003 r. w sprawie o sygn. akt: IV. CKN. 278/01).

Ważne powody w rozumieniu art. 43 § 2 kro nie zachodzą w każdym wypadku faktycznej nierówności przyczyniania się małżonków do powstania majątku wspólnego, lecz wówczas gdy małżonek, przeciwko któremu zostało skierowane żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynił się do powstania majątku wspólnego stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1972 r. w sprawie o sygn. akt: III. CRN. 235/72).

Zgromadzony w przedmiotowej sprawie materiał dowody wskazuje, co trafnie podniósł Sąd Rejonowy, iż oboje zainteresowani w okresie istnienia wspólności majątkowej uzyskiwali dochody. Element polegający na wspieraniu małżonka w zakresie jego działalności, czy też wyłączeniu go w tej działalności nie może być podstawą do ustalenia nierównych udziałów polegających na tym, że ten małżonek, który wspierał bądź udzielał takiej pomocy drugiemu małżonkowi, tworzył wyłącznie majątek wspólny. Nie budzi wątpliwości, że ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym nie może mieć miejsca nawet kiedy jeden z małżonków doprowadza do powstania dochodów w znacznie wyższej wysokości niż drugi małżonek, a drugi małżonek w ramach obowiązków małżeńskich, zajmuje się innymi pracami czy nawet prowadzeniem gospodarstwa domowego. Wskazać przy tym należy, że materiał dowodowy, a szczególnie zeznania świadka A. K. w sposób jednoznaczny wskazuje, że do czasu roku 2009, oboje zainteresowani normalnie funkcjonowali w zakresie gospodarczym, do tego czasu nie było żadnych problemów między małżonkami. W tych warunkach Sąd Okręgowy przyjął, że w/w świadek funkcjonując wewnątrz rodziny, miał możliwość zaobserwowania tych zasad, które rządziły budżetem domowym. Stąd też, w ocenie Sądu Okręgowego, strony nie wykazały, stosownie do art. 6 kc, aby drugi z małżonków w sposób rażący trwonił wspólny majątek bądź też nie przyczynił się do jego powiększenia. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że zarzuty naruszenia art. 43 § 2 kro podniesione przez oboje skarżących są nietrafne.

Przepisem regulującym ustalenie składu majątku wspólnego jest [art. 567 k.p.c.](#) W jego § 3 ustawodawca nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów postępowania o dziale spadku, które to z kolei odsyłają do odpowiedniego stosowania przepisów o zniesieniu współwłasności ([art. 688 k.p.c.](#)). Mając na uwadze to podwójne odesłanie w postępowaniu o podział majątku wspólnego małżonków sąd rozstrzyga o przynależności poszczególnych przedmiotów do dorobku, do oddzielnych mas majątkowych, o tym jakie wydatki i nakłady z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego – i odwrotnie – podlegają zwrotowi, o roszczeniach z tytułu posiadania rzeczy, pobranych pożytkach, długach i wierzytelnościach (tak: Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 19 maja 1989r., III CZP 52/89, OSNC 1990/4-5/60). Obowiązek wskazania składników majątku podlegających podziałowi spoczywa na stronach, a sąd jest jedynie uprawniony do ustalenia jego składu oraz rozstrzyga spór między uczestnikami postępowania o to, czy konkretny przedmiot majątkowy należy do majątku. Oznacza to, że sąd nie ma prawa prowadzić z urzędu dochodzenia, czy i jaki istnieje jeszcze inny majątek wspólny (zob. postanowienie SN z dnia 18 stycznia 1968 r., III CR 97/67, OSN 1968, nr 10, poz. 169).

Jest ugruntowaną zasadą, że przedmiotem podziału mogą być jedynie przedmioty majątkowe, które były objęte wspólnością ustawową małżeńską w chwili jej ustania i które nadal znajdują się w majątku małżonków (byłych małżonków), objęte ich współuprawnieniem w częściach ułamkowych. Rozliczeniu podlega więc całość stosunków majątkowych według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast podziałowi podlega stan czynny masy majątkowej w chwili dokonywania podziału (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2004r., IV CSK 356/04, LEX nr 750006). Trzeba również wskazać, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga także o wzajemnych rozliczeniach byłych małżonków. Każdy z nich może korzystać ze zgromadzonych w okresie małżeństwa środków finansowych, jednak należy pamiętać, że rozliczeniu nie podlegają jedynie te, które zostały wydane na zaspokojenie usprawiedliwionych własnych potrzeb, do wykazania czego zobowiązana jest strona postępowania, która pieniądze zużyła – zgodnie z ogólną zasadą ciężaru dowodu obowiązującą w sprawach cywilnych (art. 6 k.c.). W wypadku wyzbycia się nieuzasadnionego i tym samym wyrządzenia drugiemu małżonkowi szkody, poszkodowanemu należy się odszkodowanie w wysokości połowy wartości wydatkowanych w sposób nieuzasadniony środków. Roszczenia z tego tytułu należy traktować analogicznie jak roszczenia z tytułu zwrotu wydatków z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków (tak trafnie: Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 czerwca 2009r., V CSK 485/08, LEX nr 537040). Wreszcie należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., który poprzez art. 13 § 2 k.p.c. znajduje odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Przepis ten statuuje zasadę swobodnej oceny dowodów. Postawienie zarzutu dowolnej oceny dowodów wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest więc wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmienniej ocenie niż ocena sądu (por. Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, pod red. T. Erecińskiego, Wydawnictwo Lexis Nexis, Warszawa 2007, tom 1, str. 554).

Odnosząc się do zarzutu rozliczenia środków ze sprzedaży mieszkania w M. wskazać należy, że Sąd Rejonowy przekonująco uzasadnił, z jakich przyczyn wykluczył, by ze środków tych finansowany mógł być zakup innego mieszkania. W tej materii należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, iż głównym źródłem tych ustaleń jest dokument urzędowy jakim jest akt notarialny, w którym niczym nieprzymuszone strony złożyły oświadczenia o tym, że nabywają mieszkanie z majątku wspólnego. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy trafnie zauważył, że na poczet ceny nabycia mieszkania zainteresowani w gotówce uścili jedynie 7.000,00 zł, zaś pozostałą część spłacili w ratach, zaciągając na ten cel kredyt hipoteczny. Słusznie podniesiono, że w sytuacji, gdyby wnioskodawca na zakup prawa do lokalu przy ul. (...) w S. przeznaczył pieniądze ze sprzedaży mieszkania w M., to zbędna byłaby ratalna formuła płatności i kredyt. Wszystkie te okoliczności dają podstawę do wnioskowania, że kwota 22.000,00 zł nie została przeznaczona na ten cel. Abstrahując od tego, czy wnioskodawca posiadał zobowiązania finansowe z czasów przed zawarciem związku małżeńskiego, nie oznacza to, że musiał on przeznaczyć te pieniądze na nabycie majątku wspólnego. Skarżący, w świetle art. 6 k.c. okoliczności tych nie wykazał. Wskazać również należy, że Sąd w ramach postępowania nie ma obowiązku poszukiwać dowodów na stwierdzenie, który z małżonków, w jakim stopniu, kiedy i ile zainwestował w majątek wspólny. Uwzględniając powyższe uznać należy, że akt notarialny jest dowodem potwierdzającym zakup mieszkania - w którym wnioskodawca złożył oświadczenie wraz z małżonką, że środki pochodzą z majątku wspólnego. Zdaniem Sądu Okręgowego, fakt złożenia oświadczenia przed Urzędem Skarbowym w zakresie przeznaczenia środków pieniężnych pochodzących ze sprzedaży mieszkania w M. na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych miało na celu uniknięcie opodatkowania.

Rozważając kwestie związane z rozliczeniami finansowymi zauważyć należy, Sąd Rejonowy dysponując informacjami z banków, słusznie rozliczył środki finansowe, które ulokowane były na rachunkach bankowych, zaliczając je do majątku wspólnego. Innych dowodów strony nie zaoferowały. Sąd Rejonowy nie mógł bowiem bazować na hipotetycznych wyliczeniach wnioskodawcy i przyjąć je za uprawdopodobnione. Uczestniczka postępowania nie wykazała, by środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych stanowiły jej majątek osobisty.

Godzi się również podkreślić, że przedmiotem podziału są wyłącznie aktywa, bowiem majątkiem wspólnym małżonków są aktywa, a nie pasywa (porównaj: uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 25 marca 1994 r., III CZP 182/93, OSNC 1994/7-8/146; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 29 września 2011 r., IV CSK 632/10, LEX nr 1119551; postanowienie SN z dnia 5 grudnia 1978 r., III CRN 194/78, LEX nr 2380; postanowienie SN z dnia 20 października 2011 r., IV CSK 53/11, LEX nr 1102657). Długów zaciągniętych przez oboje małżonków (niespłaconych do daty podziału majątku) nie można zatem rozliczać przy podziale wspólnego majątku, gdyż mimo takiego podziału dług nadal się utrzymuje. Przerzucenie długu na jednego tylko z małżonków godziłoby w prawa wierzycieli, dlatego sąd działowy nie dokonuje podziału długu, bowiem bez wyraźnej podstawy prawnej nie może zmieniać stosunku obligacyjnego pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem pozostającym w związku małżeńskim. Dług zaciągnięty wspólnie nadal ciąży na obojgu byłych małżonkach jako współdłużnikami i niedozwolone jest w postępowaniu o podział majątku ingerowanie w stosunki łączące ich z wierzycielem, który nie jest uczestnikiem postępowania o podział majątku. Natomiast przy uwzględnieniu wartości poszczególnych składników, a tym samym wysokości spłat w razie zastosowania sposobu zniesienia współwłasności polegającego na przyznaniu rzeczy jednemu z małżonków z obowiązkiem spłaty drugiego, sąd powinien uwzględnić obciążenia poszczególnych przedmiotów.

Sąd pierwszej instancji dostosował swoje rozstrzygnięcie do wskazanych zasad, a zatem podniesiony zarzut braku rozliczenia darowizny uczynionej na rzecz córki w kwocie 1.000,00 zł jest bezzasadny. Podobnie należało ocenić zarzut dotyczący nieuwzględnienia straty zniżki przy ubezpieczeniu samochodu. Jedyny dług, jaki podlegał uwzględnieniu, był związany z obciążeniem hipotecznym na nieruchomości w kwocie 6.110,71 zł.

Prawidłowe jest więc także stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie rozliczenia dokonanych przez uczestniczkę postępowania spłat opłat związanych z korzystaniem z mieszkania. W postępowaniu o podział majątku wspólnego podlegają bowiem rozliczeniu między samymi małżonkami długi spłacone przez jednego z małżonków. Podstawę prawną takiego rozliczenia stanowi stosowany w drodze analogii [art. 45 k.r.](#) i o. Stosując odpowiednio [art. 686 k.p.c.](#) do postępowania o podział majątku wspólnego, sąd rozstrzyga w tym postanowieniu – i to ze skutkami wynikającymi z dyspozycji [art. 618 § 3 k.p.c.](#) w związku z [art. 688](#) i [art. 567 § 3 k.p.c.](#) – tylko o takich długach związanych z majątkiem wspólnym i ciążących w czasie trwania wspólności na obojgu małżonkach jako podmiotach wspólności majątkowej małżeńskiej, które zostały spłacone przez jednego z małżonków z własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego.

Z przedstawionych względów apelacje wnioskodawcy i uczestniczki postępowania jako niezasadne należało oddalić na podstawie [art. 385 k.p.c.](#) w zw. z [art. 13 § 2 k.p.c.](#)